

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:

1 évre 12 kor., $\frac{1}{2}$ évre 6 kor., $\frac{1}{4}$ évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:

BILKEI FERENC.

Megjelenik: kétfel, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-ter.

Egyes számok kaphatók: a Dolánytársaságban.

A miniszter leirata.

Darányi Ignác földmíveléstudgyi miniszter, a kit impozáns ünnepek között avatott a palicsi gazdagvilág az agraristák hivatott vezérévé, leiratot küldött az összes törvényhatóságokhoz, — vármegyékhez is — és az idők jelére való hivatkozással lelkesen és erőlyesen szólítja fel őket, hogy agrikulturnak fejlesztése érdekében nyújtsanak neki segédkezet. A földmíveléstudgyi miniszter, a ki nem egyszer tanujelét adta a gazdatársadalom iránt érzett meleg rokonszenvének, felhívja a törvényhatóságokat s az azok területén levő gazdasági szervezeteket, amelyek kézre járhatnak a gazdák kiművelésében, hogy működésük programját terjeszkék fel hozzá, mutassák be működésük területét s kurzusait költségvetésével. A miniszter, a ki mindvégig a magyar nemzet becsülésével, igaz elismerésével kísért működésének delelőjéhez s már tán gyors alkonyához is jutott, a magyar gazdatársadalom anyagi és szellemi megerősítésére, gazdatársadalmi szervek képességének kifejlesztésére még egyszer miniszter veti latba magas befolyását.

A Darányi, aki nemcsak mint államférfi, de mint képzett gazda is a magyar gazdatársadalom szivverésén tartja kezét, magas belátással vette észre, hogy a gazdatársadalom nem juthat addig a fellendülésnek, az erőnek Magyarországon megkövetelő fokára, míg az érdekösszetűközésekben a kereskedelemmel, iparral szememben, erőben nem lesz versenyképes. Azért fel kell emelni

a gazdatársadalmat szellemi korlátoltságából s a fejlődésnek ezen az alapján új energiák öbredeznek a magyar gazdatársadalomban s a közös célok kifejlesztésére — amely közös célokban sértetlenül találjuk fel a hazafias missiot — erős, a magyar társadalom legszűkebb rétegeit felölelő gazdaszervezkedés indul meg, amely mig egyrészt helyes mederbe szorítja a szocialis haladást, másrészt belső erősséget, fejlődést biztosít a hazának.

A szervezkedés zászlaját Darányi Ignác emelre fel. Mi készséggel csatlakozunk hozzá.

Csalás a szeretet nevében.

A Gyermekvédő Liga botránya.

Hallatlan botrányról rántotta le a leplet az Alkotmány szombati száma. A jótékony és humanizmus jegyében álló Gyermekvédő Liga ügykezelése körül országgra szóló pumpolási botrányok kerültek nyilvánosságra. A leleplezéseket közlő cikket átvettük laptársunktól, itt csak arra a botrányra az erőlcöcsöt, nemes célt egyenesen arcul csapó garázdálkodásra akarunk rámutatni, amely könnyen urrá lesz az egyébként jótékony, humanus intézményekben is, ha ott nem engedünk helyt a positiv krisztusi szellemnek, az abban nyugvó keresztény erkölcsnek. A Gyermekvédő Liga működését, azt a csaknem

botrányos, de mindenestire erőszakos reklámot, amellyel dolgozik, mi régebb idő óta gyanus szemmel néztük, s nem zivenesen láttuk, hogy a keresztény társadalom a Keresztény Szeretet Országos Gyermekműve helyett inkább a Gyermekvédő Ligát tünteti ki áldozatkészségével. Az említett botrányos eset is hozzájárul ahhoz, hogy a kettő között éles különbséget tegyünk. A mi gyermekvédő művünket már ismergettük, az országos Gyermekvédő Ligáról az Alkotmány nyomán a következőkben közlünk ismertetést:

„A liga tombolát rendezett. Tegy tombolát.

Ki irta tehát, hogy minden sorsjegy nyer.

Csabós varázsszó, melytől eszüket veszti igen sokan. A liga meg is győzte vásárlóit. Kijelentette, hogy *ahány sorsjegy, annyi nyerelemény*, tehát nyerni kell minden sorsjegynek. Az aggodalmasabbakat pedig azzal hallgattatta el, hogy jelentette, miszerint a legkisebb nyerelemény is *arany, vagy ezüst tárgy*.

Ezek már oly súlyos érvek voltak, hogy a legkonokabb emberek is tucatszám vásárolták a böcs Ligas sorsjegyeit, különösen akkor, midőn a kis bódékban megjelentek a nyereleménytárgyak: arany tálcák, órák, karperecek, zongorák, evőeszközök, nagyobb arany, és ezüstgarnitúrák, csupa pompázó, finom tárgy — és ott a nagy betűs plakát, hogy a negyvezzer sorsjegy mindegyike arany vagy ezüsttárgyat nyer.

Elérkezett a húzás ideje. Ezek ostromolták a húzási helyiségeket, lesték a szerencsét,

Uti élmények.

— A Fejérmegyei Napló eredeti tárcája. —

Alig állt meg hajónk a város alatt, midőn csakhamar mozgalmas élet keletkezett körülötte. A part felől egész sereg bárka közeledett felénk. Széles lapos, természetes alkotmányok. Valamennyi — úgy látszik — hozzánk jött s alig várta a megérkezésünket. Sűrű rajban körülfogtak bennünket. 20—30 közülük narancsokkal megrakott vékakat hozott, egy másik seregen makarónis ládák sorakoztak, de volt vagy 30 bárka, a mely kizárólag foghagymát szállított a hajónkra. Ez aztán nagyon kellemetlen társaság volt számunkra, különösen szélcsend, vagy kelési szél idején. Az egész rakományt ugyanis a hajó faránál helyezték el, hogy a kapitány és az I. osztály utasai (mert hiszen az egész hajó elsősorban az ő kényelmüket keresi) kellemetlenül ne érezzék magukat. Egy darab Galicia volt a hajónkon ez a fura társaság s időnkint, mikor a lenge zefir szárnyán az orrunk tájékára szállott az illata, ijedten néztünk szét, hogy vajjon mi khözünk nekünk a ghettohoz?

Alig lebegtek közelünkbe a bárkák, már megkezdődött a hajó legkellemetlenebb munkája,

a berakodás. A magas árboc mellett négy óriási, vaspáncéllal bevont emelő rudat húznak fel. Ezek az eievátorok, a teherszállító rudak. Az alsó végük egy tengely körül forgatható, a felső pedig a tenger fölé hajlik. A csúcsáról lefogadják a kötelet. Erre ügyesen rákötnek 4—5—10—20 ládát. Ott fönnyel adnak s a hajó belsejében működő gép egy perc alatt felhúzza a több métermázsára menő terhet. Mikor a földézet magasságáig ért egyet fordul a rud, akár a gémes kut sudara s ügyes lendítéssel a hajó közepére emeli a terhet. Azután neki eresztik a kötelet, ott lenn várják már, leoldozzák a rakományt. Így megy ez egész napon át. Persze nem gyengéd figyelemmel, hanem oly óriási zörgés, csikorgás, zuhogás közt, hogy az asszony nép a mindenáron való megboldulást emlegette, ha ez mulatság soká tart.

A ki aztán tovább érdeklődik, egyéb érdekes jeleneteknek is szemtanuja lehet. Nem utolsó jenet s nem is egyszer ismétlődik, hogy rakodás közben a gazda és alkalmazottja épületesen összevesznek. Végig néztem egy ilyen jelenetet, a mikor már az egész hajó népe abban gyönyörködött. Egy talián hordár megbicsakolta magát s nem akart tovább dolgozni. Ugy látszik, nem tetszettek neki a feltételek, amelyeket a gazda elébe szabott. Az egyik fedélzetről ordított le-

felé mély és erőteljes basszusban, amely később az elrekedés teremelőjében reszketett. A hajós viszont harsány tenorban alulról adta a replikát. Nincs az az osztrák képviselőházi jenet, amely ezt a remek veszekedést túllépné. A hajós dühöngött, földhöz verte a szalmakalapját, ugrált mint menyét a madzagon, végül mikor dűhe már a legeslegmagasabb superlativusra emelkedett, belemarkolt az orrába, leakarta tépni s a tengerbe dobni, ezzel bizonyítván, hogy neki mindenkepen igaza van. A gazdát ez a vastag argumentum végre meghatotta, engedett, kibékültek a talián nyugodt lélekkel rakta tovább egymás háttára a ládákat, mintha semmi se történt volna. Egy másik talián a fölött való dűhében, mivel a másikat nem tudta legyőzni, beleugrott a tengerbe s az egész hajó személyzetét mozgósítani kellett, mire kihalszták.

Mi, természetesen nem vártuk meg a mulatság ezen és hasonló részleteit, hanem kifelé törekedtünk a városba. Öten, egy hölgy: egy pesti tanárnő és három magyar ur, a kik Sziciliát szándékoztak bebarangolni, csónakra ültünk, hogy kimegyünk a várost megtekinteni. Előzőleg hajók jelenetek voltak szem-és fültanúi. A hajósok összevetek rajtunk. Mindegyik magának kérte a szerencsét, hogy bennünket ki szállitha-

Sövegjártó János

vászon kereskedése

menyasszonyi kelengyék

olcsó, szabott árak mellett.
Székesfehérvár, Barátok épülete. Egy tanuló felvételik.

Mai lapunk 4 oldal.

00000397

Először sült ki a turpisság, jött a nagy kiábrándulás.

Arany és ezüst tárgyak helyett a nyerkék értéktelen szemeket kaptak. A nagy nyermények nem is kerültek huzásra. Ezeket a sorsjáték rendezője tetszése szerint osztja szét, természetesen olyanoknak, akik hozzájuk tartoznak.

Az üzleti élelmességnek meglehetősen tág határai vannak, de annak meghatározására, amit ezen sorsjáték rendezője elkövetett, csak egy jelzőnk van: *Zsebművészet.*

A humanizmus cégre alatt itt a leggyalázatosabb üzérkedés folyt. A szegény nyomorult emberek százezreit zsarolták meg azért, hogy *egyesek a sorsjáték rendezői közül 20—25.000 koronát vágjanak zsebre.*

Vérlázító dolgokat tapasztal az ember a sorsjegyek huzásán. Semmi ellenőrzés sincs. Az emberek észrelel tolongnak az iparsarcokban és követelik a nekik járó nyermény-tárgyakat.

Megszólítottam, írja a cikkiró, egy türelmetlenkedő munkásembert, hogy mire vár?

— Uram! — mondotta a szegény — harminc koronám volt a takarékpénztárban. A gyermekeim számára gyűjtöttem. Hallottam, hogy a Liga sorsjegyeivel sokat lehet nyerni. Vettem egyet és amikor elővastam rajta, hogy minden sorsjegy valamit arany vagy ezüst tárgyat nyer, kivettem a takarékpénztárból keservesen gyűjtött pénzemet és az egész összegért sorsjegyet vásároltam. Most várom, hogy mit nyertem.

Körülföttünk zugolódo emberek tolongtak. Ezek már megkapták a nyerményüket. Egyik-másik dühösen vágja a földhöz a kapott tárgyat. Csupa értéktelen szemét. Gyűszű, melyet a vásárokon három krajcárért vesztegetnek, biztosító tűk, ólomkatona, ceruza, fésű stb.

En az emberem mellé szegődtem, a ki harminc koronáját vitte a vásárra. Sok viszontagság után az ő számaint kiáltották. Megnéztem, hogy mit nyert.

Öt biztosító tűt, két ceruzát, egy olyan gyűrűt, melyet a két krajcáros cukorra huznak a vásárosok, néhány kis fésűt, nyolc gyűszűt

és hasonló tárgyakat. Összesen egy korona értékben.

A szegény ember, a ki nyerményének felvételéért a napi munkáját is elmulasztotta, keservesen sirva távozott a sorshuzás színhelyéről.

Felbérlett „bizalmi férfiak” negyedóránként végig rohannak valami értékebb tárggyal a termen és éktelen ordítóással hirdetik, hogy mily nagy szerencsésük van. És természetesen akadnak olyanok is, akik újabb sorsjegyet vásárolnak.

Szegény cselédeány néhány forint havi fizetéséből öt sorsjegyet vett. Egy másik munkásasszony hatot vásárolt össze és kapott két gyűszűt, egy ceruzát és három biztosító tűt.

Es ezeket a szegény embereket mind a humanizmus nevében fosztották ki.

A huzás már végére jár. Három csoportot már kihuzták. A nagyobb nyerményekből azonban eddig még senki sem kapott. Ott vannak a kirakatokban és ott is maradnak addig, míg a sorsjáték rendezői el nem szállítják a saját lakásukra vagy a zálogházba.

Ugy tudjuk, hogy a becsapottak közül többen *feljelentést tesznek a család ellen.* A szép nevű urak pénzszerző művelete úgy látszik szenzációs pörökkel és remélhetőleg valamelyik jól berendezett magyarországi börtönbe fog végződni.

Legyen ennyi elég egyelőre a feltűnést keltő cikkből. A mi tartózkodásunkat is érthetőbbé teszi talán.

UJDONSÁGOK.

Helyzetdalok.

*Megy a vasút Balatonra,
De a kedvük oly bis forina.
Hej az utja kőssa-kőssa
És a vonat lassu, szusza.*

*Hát hogy van az új iskola?
Mikor épül? — talán soha.
Jó reményünk immár oda.*

son, mindegyik lelicitálta a másikat, mindegyik veszekedett a másikkal s mindegyik nekünk mondta el a szíve nagy keserűségét, azt, hogy a másik milyen éktelen gazember s hogy az ő becsülete és hajójának elsőrangú minősége mennyire külön a másikonál. Persze mindezt ékes szicíliai taliánsággal ordították a fülünkbe, amelyből egy szót sem értettünk, hanem vándoroltunk a csomagjainkkal egyetemben egyik csónakból a másikba a színt, a mint egyik vagy a másik a hitele esett nagyobb sullyal ellőtünk a mérlegbe. S ez eltartott egy kerek félórát. Természetes volt bennünk annyi humor, hogy mindezt nem fogtuk föl tragikusan, hanem a szívünk mélyéből kacagtunk a bösz talián had kétségbeesett hadakozásán. Utóvégre biztunk magunkban annyira, hogy szükség esetén ha bennünket bánthanának, beledobáljuk őket a tengerbe, ha azonban ők csak egymás hátán dobolnak az nekünk abszolúte nem fog fájni.

Denikve kiértünk a partra és ketten különvála nekiindultunk a város nevezettségének megzemlélésére. Palermo teljesen délszaki város már, a melynek klímája nem az olasz föld légkörében nevelkedik, hanem Afrikával tartja a rokonságot. Gyönyörű partja a Villa Grulia tele van pálmákkal, gazdag, husos levelű magnoliákkal, kalap nagyságu fehér virágokkal babérfakkal, a melyeken a kertészművészet mutatja be, hogy mire képes, mikor a forró napsugár, a langy eső két kézzel segíti előre munkáját. Persze hiába írnam én le a nap sugarától áttörhetlen utak szépségét, a mérmőki szabályossággal egymásba rótt ivetedekeket — mindezt látni kell, vagy legalább megnézni azokat a szebbnél szebb képeket, a melyeket a fotografusok róla készítettek.

Innen a királyi palotához, a Palazzo Reale-hoz mentünk. Pazar egyenruhába bujtított szolgálók fogadtak bennünket s mivel kinezték bejöttünk, hogy legalább is angol lordok vagyunk, megnyitott minden ajtó előttünk. Gyönyörköd-

tünk a Capella Palatina remek mozaikjaiban, fölséges egyszerűségében és egykori fölségességében, végignézttünk egy paradés misét, a melyen — a mint én meglepedve konstatáltam, — az olasz királyért is mondatott oratóiót.

A királyi palota nemrég még használatban volt, hiszen a messinai romlás után a király és a királyné sokáig tartózkodtak benne. Nem pazar a fényessége, de annál családiasabb otthonosabb, kényelmesebb s a finom jóízlet minden lépésnél rajta hagyta nyomát. Talián vezetésben volt annyi udvariasság, hogy nem csupán a hivatalos termeket és szalonokat mutatta be, hanem a királyi pár remek magán szobáit is. Egyébiránt a palotának nemcsak a belseje kedves, hanem főképp a külseje érdemel figyelmet. Mörök szormannok hódításának idején építették az ő izlésük nyomai összekeveredve a legújabbkor kiegészítéseivel, valóban ritka érdekességet kölcsönöznek a pompás palotának. Legkedvesebb azonban mégis a panoráma volt, a melyet a palota erkélyeiről élveztünk. A pálmákkal ékes ligetek, Palermo szép utcasorai, élénk külső élete, modern és régi palotáinak szemléltése elmaradhatlan emlékek nyomtak lelkeinkbe. Remek a nagy dóm, az érseki székesegyház, melynek goth és arab stílusban készült részletei a legérdekesebb középkori emlékek közé tartoznak. Sok mindenféle maradt még számomra, a melyeknek megtekintését visszafelé tartottam fel, ha ugyan a Cunard Lineal teszem meg újra az utat az Atlanti Óceánon át.

A legelegánsabb hotelen megebédeltünk, ezután visszaivndultunk hajónkra. Csónakosunk híven kitarva várakozott ránk s ékes bizonyítékát nyújtotta annak, hogy a talián is tud valóban becsületes is lenni.

A hajón egy kissé kellemetlen tapasztalatra jutottunk. Palermóból is, később pedig Nápolyból nagy csomó talián érkezett a hajóra. Jóformán valamennyi II. osztályú utas volt. Körülöt-

*Verselnek én Fehérvárról,
Rossz a vége, kezdem bárhol,
Hej sok van itt a hibából,
Vaskarika is van — fából.*

*No de néhány szót verselék,
Ne mondják azt, hogy nem merek:
Furcsák ám itt az emberek...
Csitt! ne többet Fehérvárról,
Éltilanok mint a kánsfor.*

Közbos.

József főherceg és öreg aratója. A mult számunkban megemlékeztünk József főherceg meleg szívre való érdeklődéséről, amellyel olyan nagy örömet szerzett fejérmegyei uradalmi aratóknak. Most a főherceg utjából vett kedves epizód-ról tesz említést tudósítónk. Az acsai uradalomban a munkások megtekintése után a főherceget kalauzoló tisztok bemutatják a főhercegnek egyik aratómunkását, aki már 49 év óta szolgálja hűségesen a főherceget. A főherceg odalépett az ezüstthaju munkáshoz, melegen kezelt szorított vele s kegyes szavakkal kérdésközdött családi körülményei felől. Könny toltult a tisztességben és hűségben megözült aratómunkás szemébe a főherceg magas érdeklődésnek láttára, aki szeretettel köszöntte meg félszados odaadó szolgálát. A felejthetetlen jelenet mélyen meghatotta a szemlélőket.

— **Szűts Jenő alispán** Vajda Géza kir. főmérnök és Kenessey Gyula kíséretében tegnap d. u. kiutazott Polgárdira, ahol a Battány Lajos gróf bányatelepen épített kavicszállító sikló műtanrendőri bejárását eszközölte. Miután alapos átvizsgálás után úgy találta, hogy működése nem fog életveszéllyel jární, megadta a használati engedélyt.

— **A Nagy Sándor-féle hagyaték.** A Nagy Sándor-féle hagyaték ránk eső része, az egész örökségnek (amely körülbelül másfél millió koronát tesz ki), $\frac{1}{10}$ öd része tudvalevőleg per alatt áll. A Köller család, amely az elhunyt Nagy Sándor legközelebbi rokona és a Magyar Kossa-család peres igényeket támasztott ellene. A két csa-

tünk, részben fölöttünk foglaltak helyet, amelyben az I. osztály kabinját részben számukra alakították át. Annyi bizonyos, hogy a társaság sok magyarnak nem kedvezett annyira, mint a taliánoknak. Valószínű, hogy előre följegyeztették magukat, de a mi magyarjaink Fiumében akárhányan a III. osztályra szorultak s olyan szomorú helyzetbe jutottak, ami szinte könnyet facsart ki az ember szeméből. (Erről másutt fogok egyetnást később említeni.) Az is bizonyos, hogy a taliánoknál piszkosabb, rendetlenebb népe kevés van az Uristennek. Tisztelet adassék a kivételeknek, akik közé első sorban azt a két derék fiatal olasz papot sorozom, a kik közvetlenül az én kabinom mellett kaptak helyet — a többi azonban mintha a new-yorki chinai negyed felé pályázná. Figyelmetlenek, a földéletzen elfoglaltak minden helyet, a smooking szalonba, vagyis a férfiak szalonjába, a mióta ők itt vannak, nem teheti be az ember a lábát, kártyáznak, köpködnek, pipálnak, szóval olyan látogat rögtönöznek, mintha arra akarnának figyelmeztetni, hogy a székesfehérvári városzház előtti jeleneteket teljeséggel nem szabad elfelejteni. A gyerekek kibálnak, ordítanak, folyton mászkálnak s alig mulik el nap, hogy hol egyiknek, hol a másiknak baja ne essék. Tegnap az egyik apró italiánissimonak az összecsukódó szék négy ujját faragta le, ugy, hogy a földéletzen szedték össze. Jóformán mindennap lebukfencezik hol egyik, hol a másik gyerek a lépcsőről s a doktorok alig gyógyzik őket összeragasztani.

Természetesen minderről csak akkor veszek tudomást, ha jól esik, ha elhagynom kis tanyámat és a séta fedélzetén közéjük vegyülök. Erre azonban nem sok kedvem van. Különböztet is meg van a magam társasága, a kikkel diskurállok, tréfállok s a kikkel dalkoacskéteket rendezünk. A négy esztendővel ezelőtti norvég daltársulat — ha kisebb kiadásban is — de újra fölelevenedett.

Bilkei Ferenc.

lád képviselői: Koller Tivadar ország. képviselő, Koller Pál földbírt. kos és Magyarai Kossa József, az elhunyt Nagy Sándor unokatestvérei, akik peres ügyeinek képviselével Nagy Emil dr. ország. képviselőt bízták meg.

A város és a többi örökösök jogi képviselői között hosszadalmas, de végzetlenül is célra vezető tárgyalás folyik. A tárgyalások alatt, melyeknek színhelye Budapest, városunkat Kisteleky dr. főügyész, a Koller-családot Nagy Emil dr., a ceceli ref. egyházat Horváth Gyula dr. orsz. képvis., a bpesti szegényházat Solcz Gusztáv ref. püspök, a piarista rendházat Vértessy József ügyvéd, a bpesti ref. gimnáziumot Kis Károly igazgató képviseli. Az örökséget ezzel megtámadó család igényeit arra alapítja, hogy — jogi kifejezéssel élve — az örökösök a végrendelet elkészítésekor akaratának szabad elhatározásában nem volt. Amint illetékesen értesülünk a Koller-család a városunk jótékony intézményeire eső hagyatékkal szemben igazán humanusan, a jó ügyhöz méltó nemcsak felfogással jár el. Az 500 ezer koronából csak 60 ezer koronát igényel, ezt a követelést is alábbszállította 45 ezer koronára. A város, amint halljuk akadályokat nem gördít a Koller-család álláspontja elé. A még el nem számolt örökség időközben felszaporodott jövedelméről a mult szombaton számolt el Bérés János ispán Boda Vilmos sárbogárdi albró előtt. A város képviselőiben megjelent Kisteleky dr. főügyész a számadásra nem tett nagyobb észrevételeket.

— **A balatoni vasút átjáról** már teljesen kielégítik a közlekedést. A miniszterium távirati intézkedését azonnal foganatosították s néhány méterrel kiszélesítették az átjárókat. Kerekes Lajos dr. h. polgármester tegnap megtekintette az új átjárókat s konstátálta, hogy azok most már teljesen kielégítik a közlekedés igényeit.

— **Ejegyzés.** Zavaros Nándor városi főkeresztés e hó 17-én váltott jegyet Németh Marikával, Németh István helybeli lakos bájos leányával.

— **Közgyűlés.** A Székesfehérvári Keresztény Kereskedelmi Alkalmazottak Köre szombaton este tartotta évi közgyűlését Kovács Károly fűszerkereskedő elnöklete mellett. Az áldásosan működő kör büszke öntudattal tekinthet vissza az elmúlt egyesületi évre, amely gazdag volt ugy anyagi, mint erkölcsi sikerekben. A Szabad Liceumot a tél folyamán tartott tizenöt előadásán négyezernél többen látogatták. A tisztikar a következőképen alakult: Elnök: Kovács Károly, alelnök: Simsik János, igazgató: Kecskés Elek, ügyész: Szabady József dr., titkárok: Noficzter János és Kern György, háznagy: Hirtling Kálmán, pénztáros: Szauder József, jegyzők: Fister István és Jávör István, ellenőrök: Káplány József és Horómpölyi Mihály, könyvtáros: Néveri Kársly. A választmány 16 tagból áll.

— **Találmány.** Mint értesülünk Noll Ferenc a gróf Battyány-féle Lajostelep intézője, nemcsak a szőlőmoly irtására, hanem a molylepke irtására is igen alkalmas készítményt állított össze, amely egy éjjel 12 fillér költséggel, 4—500 molylepke fogható. Ép most a lepkefogás idején hívjuk fel a szőlőtulajdonosok figyelmét, hogy ezen készítményt mielőbb beszerezzék. Darabja 4 korona. Megrendelhető Noll Ferenc uradalmi intézőnél Szabadbattyán, Lajostelep, valamint lapunk kiadó hivatalában is. Megemlítjük még, hogy egy katasztrális holdon nyolc darab lepkefogó szükséges. A lepkefogó megtekinthető szerdán Imrich Viktor gyógyszerész és Bessenyei Kálmán honvédszázados székesfehérvári szőlőjében.

— **Öngyilkos gazda.** Egy jómódu fehérvári gazda dobta el magát az életet a mult vasárnap reggelén. A városunkba mindegyre megszokottabbá váló eset arról is bizonyosságot tesz, hogy már a nép körében is grasszál korunk veszedelmes betegsége, az *idegesség*. A rendőrségen vasárnap reggel 5 órakor az eset története után azonnal jelentést tettek. A rendőri kirendeltség Peresztegi Nagy Istvánt az istállóban hanyatfekve holtan találta, jobb kezében egy hat lövetű revolvert szorongatott. Molnár József dr. rendőrorvos a hullát megvizsgálta és megállapította, hogy Peresztegi Nagy István szíven lötte magát. A golyó rögtön halált idézett elő. Peresztegi Nagy

István öngyilkosságát betegsége miatt követte el; ezt igazolja újjas mellénye zsebében talált levele, amelyben öngyilkossága okául idegbaját emlegeti. A golyó a baloldalon az ötödik és hatodik borda között hatolt be. A szerencsétlen öngyilkos betegségét a házbéliek és neje egybehangzóan igazolják. A hullát, miután az öngyilkosság kétség-telenül megállapítást nyert, a rendőrség a lakásán hagyta.

— **Lurja Aladár dr. Győrött.** Lurja Aladár dr., városunk fia, tudvalevőleg Győrbe telepedett át, hol kedvezőbb kilátásai voltak. Ugy hisszük, sok ismerősét érdekelni fogják Győrben viselt dolgai, amelyeknek egyik epizódjáról ríkió színekkel emlékeznek meg a győri újságok. Az esetet győri lapokból a következőkben állíthatjuk össze. A több oldalról vett információkból aztán tárgyilagosan megismerhetjük az eset lényegét. Saját lapja, a Győri Újság, szokott tömörségével s néhol előnyösen alkalmazott szűkszavuságával a következőket írja:

Vakmerő orvttámadás történt ma délelőtt fél 12 órakor a Baross-uton lapunk szerkesztője ellen. Az orvttámadást Biringer Károly és két társa követte el a Baross ut és Árpád ut sarkán akkék, hogy hátulról lapunk szerkesztőjére rohantak s öt egyesült erővel teljesen veszresre sebeztek. Lapunk szerkesztője ezen orvttámadás miatt Biringer Károly és társai ellen újabb büntügyi feljelentést tett.

Ezzel szemben és a dolog bővebb ismeretése szerint a Gy. F. U. a következőket közli:

A „Győri Újság” című kracáros — ugy látszik — már nem fér meg a bőrében. Fészkelődik és nekiugrik köztszerteiben álló győri polgároknak, vagy azok legvitalisabb anyagi érdekeinek. Azt hiszi a cikk írója, hogy az egyes győri polgárok érdeke Csáki szalmája, melyben mindenki tetszése szerint turkálhat.

Tegnapelőtti számában Biringer Károly kávéra került a sor. Egyéniségén nem rughatt, tehát neki ment nagy befektetési tőkét igénylő vállalatának és diszkreditálni igyekezett az épülőfélben levő mozi-színházat. Mondanunk sem kellene, hogy ez az izléstelenység általános megbotránkozást keltett, melynek hatása alatt Biringer Károly elment nevezett lap szerkesztőségébe és ugyancsak levette az ott talált szerkesztőtől a keresztvizet.

A cikk második része Biringer Tivadarral foglalkozik, kit mint notorius gonosztevőt állított a közönség elé. Ennek az ügynek a mai déli órákban folytatása volt. Biringer Károly tettleg inzultálta dr. Lurja szerkesztőt. Az esetnek sok tanuja volt.

Biringer Károly kávé ma délben meglátta dr. Lurja Aladár szerkesztőt a Baross-uton, feleje ment és öklével kétszer az arcába csapott, aztán elvette a botját, mellyel néhányszor fejbe vágta. Nem helyeseljük Biringer eljárását, de lélektenilag megértjük felháborodását, mely a tett elkövetésére sarkalta. Győrött ezideig nem volt szokásban a hírlapi szenzációhajhászás, tehát a Győri Újság az érdem, hogy azt meghonosította. Sajnos jelen esetben nem a támadó cikk írójára lakolt, hanem dr. Lurja Aladár, ki talán nem is tudta, hogy az a támadó cikk lapjában meg fog jelenni.

Ez a dolog vejeje. Mi természetesen kommentárt nem fűzünk hozzá. Csak azt jegyezzük meg, hogy így jár az, aki a magásba vágyik.

Utazási könyvek, Bäderekék, stb. nagy választékban kaphatók Klökner Péter udvari könyvkereskedésében Saékesfehérvárott.

— **A titokzatos gyermekhulla.** A rendőrség nyomozása még eddig nem tudta kideríteni az aszalvölgyi gyermekgyilkosság körülményeit. Azóta az orvostörvényszéki boncolás megállapította, hogy a csecsemő születése után rövid ideig élt, majd kötéllal való megfojtás után helyezték el a kanálisan. Megállapították továbbá, hogy a szülélnél bábaaszony nem működött közre. A tettes után megjelölt nyomozási adatai szerint leginkább gyanúsítható egy 22 év körüli, magas termetű, gömbölyű arcú, szőke, egyik lábára kissé

sántító, urias, sötét kék színű ruhát viselő nő, akit előző este a vasúti alkalmazottak a vasúti sínek közt láttak, hóna alatt egy keskeny hosszúságú csomaggal s a sínekről két ízben is el-távolították. A másik gyanúsított egy 25 év körüli cselédeány vagy munkásnének látszó, közép termetű, csinos gömbölyű, barna piros arcú, kendőben levő, fekete szoknyát, evelaszin cipőt viselő nő, akit szombaton délután a hulla feltalálása előtt mintegy 2 órával az alagcsatorna közelében láttak tartózkodni, s észrevettek azt is, hogy valamivel babrált és egyébként is gyanusan viselkedett. Színtén gyanúsítható Nyujtódí Farkas Cecília budapesti okl. szülész nő.

— **Gyilkosság Adonyban.** Megdöbbentő gyilkosság történt folyó hó 13-án Adonyban. A gyilkos kiletét egyideig nem sikerült kideríteni, csak hosszas csendőri nyomozás vetett világot a szenzációs gyilkosságra. Az adonyhoz tartozó Alsó-cikola pusztán a buza közé elrejte egy borzalmasan megcsontított női hullát találták. Hása, melle teljesen fel volt vágva s a sérülések orvosi vélemény szerint embertelen merénylet következményei lehettek. A csendőrség erőyes nyomozása kézrekerítette a gyilkost, akit Pozsonyi Lajos 20 éves legény személyében fogtak el. Beismeri galád cselekedetét, védelmére csak azt említi fel, hogy tettének elkövetésekor részeg volt. A meggyilkolt nő Katona Erzszi 43 éves nőri asszony, aki átutazóban volt alsó cikolán. Az uton találkozott a gonosz szándéku legényel, aki először botokkal támadott rá, aztán földre teperve elővette kését s azzal halálra sebesítette. Miután elvégezte förtelmes cselekedetét, a borzalmasan megcsontított hullát a buza közé vette, hogy elrejtse az igazságszolgáltatás közegei elől. Bár a csendőrség kezében kevés adat volt a gyilkos kiletének megállapítására, a hulla árulójára lett. Beszállították a székesfehérvári ügyészség fogházába, ahol az esküdtszéki tárgyalás határoz tovább sorsa felett.

— **Palánkai Julia esete.** Palánkai cserpes, feljelentést tett leánya, Pátánkai Julianna ellen, hogy a Kereskedelmi Bankban levő 188k oronóját időnkint kiszedegette s a pénzt saját céljaira fordította. A mult hét folyamán a ruhászekrényből is ellopott 90 koronát s az udvarról 12 korona értékű zsuppszalma készletet is eladott. Pátánkai Julit a rendőrség kezelés alá vette, ahol a lopásokat eismerte. Egyedüli mentésgye az volt, hogy a lopott pénzt ruha vásárlásra fordította. Hja a divat!

— **Rövid hírek.**

Pázmándról. Léringer József 13 éves pázmándi fiu csütörtökön aratás közben beleszaladt a kaszába, amely bal lábának izmait elvágta. Szombatig otthon ápolták a fiut, de akkora olyan rosszul lett, hogy be kellett szállítani a Szent György kórházba.

Győrői eset. A székesfehérvári káptalan győrői birtokáról ismeretlen tettes nagyobb mennyiségű lisztet, petróleumot, fát, stb. ellopott. A megindult nyomozás kiderítette, hogy a lopást Horváth Mihály és Nagy Rozália otmani Jakosok követték el, akik ellen az eljárás megindult.

Tűzoltók. Litner János és Feith Henrik sárbogárdi önkéntes tűzoltók vasárnap együtt mentek hazafelé a gyakorlóról. Utközben beértek egy korcsmába, ahol Feith, aki felebbvalójá Litnernek ócsárolni kezdte társát, hogy milyen rosszul végezte a dolgát és még a ruha is milyen rosszul áll rajta. Ez a hiu természetű Litnert annyira bosszantotta, hogy hazament és egy töltött vadászfegyverrel tért vissza, hogy lebecsüléseért bosszút álljon. A fegyverrel kezébe üldözöbe vette, Feithet, ez azonban elbujt és a mellette elfutó Litnert lefegyverezte. Az eljárás megindult.

A munka áldozata. Udvardi János 12 éves kálodói cselédfiu szombaton súlyos balasét érte. A Zichy-féle uradalomban, ahol a fiu szolgált, egy vashenger keresztül ment a derekán, úgy hogy be kellett szállítani a Szent György kórházba. A szerencsétlen fiu olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy felgyógyulásához nincs remény.

Mulatság után. Kőkény József 15 éstendős mindenesfiu, aki Sárkeresztes községben Jungwirth Károly molnárnál volt alkalmazásban, vasárnap este egy mulatságról hazatérve lefeküdt a padlón. Alvás közben a padlóról leesett s esés közben jobb fülét leszakította. Sérülésgyel a Szent György kórházba szállították, ahol a leszakadt fület helyére visszavarták.

Értesítők.

III. Felső kereskedelmi iskola. Egy nemzet műveltségének tényezői kétféle csoportba sorolhatók. Az első csoport — a nemzeti műveltségnek lelke — a nemzetientartó, nemes eszméirányok csoportja: vallás, hazaszeret, irodalom s a művészetek minden ága. A második csoport — a nemzeti műveltségnek mechanizmusa — reális boldogulás feltételeinek csoportja: földművelés, ipar, kereskedelem, jogvédelem és a technika vívmányai. A mint a lélek földi értelemben nem tud érvényesülni a test anyagi szervei nélkül, épen úgy a nemzeti műveltség tényezőinek első csoportja a másodiknak elemei nélkül tehetetlen erő volna. S amint a gép a gőznek hajtó ereje nélkül csak mozdulatlan, holt anyag: épen úgy üres, értéktelen keret volna a nemzeti műveltség második csoportja az elsőnek elemei nélkül. Egyik feltétele a másik életének és viszont. A kölcsönösség elve tán sehol nem érvényesül annyira, mint ebben az esetben.

E tétel alapján igyekszünk értékelni a felső kereskedelmi iskolánk kulturális munkáját az intézetnek ez évi értesítője nyomán.

Az új iskolának szemléltető ismertetése után az igazgatói jelentés számol be a legutóbbi év történetéről. A tanítás és fegyelmzés rovatánál ki kell térnünk egy pillanatra. A felső kereskedelmi iskolánál is felmerül — kérdés alakjában — a panasz, hogy a szülők nem vesznek részt az intézetek munkájában azzal a lelkiismeretességgel, melyet az ügynek épen rájuk nézve nagy fontossága megkövetelne. Ez a szomorú jelenség az idei iskola év után mindegyik intézetnél szövéttéte. Szomorú jelenségnek kell ezt a tületet mondanunk, mert azt lehet belőle kiolvasni, hogy a nevelés kérdését épen azok nem részesik a kellő figyelemben, akiket közvetlenül legjobban érdekel. Jóllesik azonban hinnünk, hogy a szülők fontolóra veszik ezt ezt az általános panaszt s erkölcsi kötelesegeit komolyabban fogják a jövőben gyakorolni.

Megismertem bennünket az értesítő a személyi változásokkal, a valóban sokoldalú tananyaggal, az intézet „Kisfaludy Károly-Önképzőkör”-ének működésével, a segítő-egyesület és a gyorsírókör munkájával, a könyvtárnak és szertáraknak állapotával és így tovább, melyek közé gyönyörűen ékelődik a Mária-kongregáció jelentése. Mind az intézet, mind pedig az ifjú generáció érdekében örömmel látjuk, hogy a kereskedelmi iskola reális tananyagának ágai között gondoskodás történik az ifjúságnak feltett erkölcsi kincseiről is. Azok a szülők, akik gyermekeiket ez intézetbe járatták, megnyugvással tehetik és tegyék ezt továbbra is, mert hol ilyen a szellemi irányítás: ott testben, lélekben egészséges nemzedék nevelődik.

Igen szép eredményről számol be a kereskedő tanonciskola részletes kimutatása is.

A felső kereskedelmi iskola értesítőjét azzal a gondolattal és tudattal tesszük le kezünkbe, hogy örüljön a város és a vármegye, melynek ilyen kereskedelmi iskolája van.

Végző megjegyzésünk az, hogy nagyon szívesen vettük volna, ha az értesítő tartalomjegyzékkel is el lenne látva.

Anyakönyvi statisztika.

1909. július hó 10-től 1909. július hó 17-ig.

Születés. Született: 13 törvényes fiú, 11 leány, 1 törvénytelen fiú, 0 leány, 2 halvaszületett törvényes fiú 0, leány 0, törvénytelen fiú 0, leány 0. Összesen 27.

Halálozás. Elhalt: 7 éven aluli 7 törvényes fiú, 3 leány, 7 éven felüli 6 férfi, 5 nő. Összesen 21. Eszerint a születés a halálozást 6-al mulja felül.

Meghaltak:

Haden Ferenc kőműves-segéd r. k. 68 éves, Öreghegy 810. — László János r. k. 14 hónapos, Deák-Ferenc-u. 2. — Balog István kéregelő, 78 éves Szentgyörgykörház — özv. Köszegi Imréné, Pébakker Mária r. k. 59 éves, Reza János-u. 2. — Nyakas Anna r. k. 3 hónapos, Kertaly-u. 3. — Marjai László r. k. 8 hónapos, Sütő-u. 23. — Morócz József, r. k. 14 hónapos, Olaj-u. 58. — Nyikos György r. k. 9 hónapos, Olaj-u. 2. — Pinks Ferenc r. k. 6 hónapos, Öreghegy 266. — Király Béla, Hegyes Mária r. k. 19 éves Major-u. 1. — Lánder Ilona izr. 3 éves, Selyem-u. 1. — Szentlély Lajos r. k. 2 éves, Malom-u. 35. — Némety Julianna r. k. 5 hónapos, Jancsár-u. 11. — Sáfár János m. kir. honvéd törzsmester ág. h. ev. 49 éves Távirdu-u. 13. — Szabó István r. k. 10 hónapos Selyem-u. 12. — özv. Noretin Alajosné, Gerlics Fanni r. k. 62 éves, Öreg-u. 12. — Kis Ferenc r. k. napszámos, 41 éves, Rác-u. 21. — Bárdcs Viktor izr. okl. jegyző, 28 éves, Szentgyörgykörház. — özv. Jäger Istvánné, Vida Anna, r. k. 75 éves, Szentgyörgykörház. — özv. Janeschitz Jakabné, Schubert Jozefin r. k. 58. Lépcső-u. 2.

Felhívás!

Az isztiméri keresztény fogyasztási szövetkezet f. évi május hó 9-én tartott közgyűlése a szövetkezet felszámolását mondta ki.

Felhívjuk nevezett felszámoló szövetkezet hitellezőit, hogy netaláni követeléseiket mielőbb, de legkésőbb 6 hónapon belül érvényesítsék, mert azontul a követelés érvényesíthető nem lesz.

Mindenemű követelések Angeli András felszámoló bizottsági elnöknel jelentendők be.

Kelt Isztiméren, 1909. évi július hó 15-én.

Angeli András,

felszámoló bizottsági elnök.

**Angeli József, ifj. Angeli Mihály,
Galler János, Rozmann Pál,**

felszámoló bizottsági tagok.

Nagyméltóságú

Zichy János gróf

szőlészete elad

ugy nagyban, mint zárt palackokban saját főzésű valódi ó törkölypálinkát 2:10 K, új törkölypálinkát 1:90 K, cognacot 5 K árban literenként, palackkal együtt.

Csomagolás önköltségen számitattatik. — — — Szállítás utánvétellel történik. Megrendelések

Uradalmi intézőség Tácz

(Fejérm.) címre kéretnek.

Ujabb rendszerű kocsik!

HIRTLING PÁL

KOCSIGYÁRTÓ

Üzlet: Tolnai-utca 16. Székesfehérvár Raktár: Simor-utca 35

Raktáron tartok minden fajtájú kész ruganyos kocsit, kész korbákat, kereküket és a hozzá tartozó farszekket.

A n. é. közönség b. figyelmébe ajánlom kocsifényező és nyerges műhelyemet.

A kocsigyártáshoz tartozó összes javításokat jutányosan s gyorsan eszközölöm.

KOVALD PÉTER ÉS FIA

cs. és kir. szab. kelme- és szőrme-festő, vegytisztító és gőzmosó-gyár
Budapest, VII., Szövetség-utca 37. szám.

megbízói kényelmét szem előtt tartva elhatározta, hogy minden tekintélyes vidéki városban képviselőlet létesít és ezáltal módot nyújt a nagyérdemű közönségnek arra, hogy céget — a caomagolás és postaköltségek mellőzésével — közvetlenül felkereshesse

Falvy Ferenc Székesfehérvár, Kossuth-utca sarok

vette át a képviselőlet és a gyár rendes áralban vállalja az urali-, női- és gyermeköltönyök, alszűtő és bútorszövetek, függönyök, kézimunkák, szőnyegek, csipke- és végárnak, szőrmék stb.ek vegytisztítását és festését.

Ugyszintén ágytollak tisztítását és fehérneműek mosását is.

A nagyérdemű közönséget biztosítva kifogástalan munkájáról és mindenkor méltányos áráról, szives jóindulatába és nyelmebe ajánlja a képviselőlet és számos megbízatást kér

Kovald Péter és fia cég.

ZILZER MANÓ

férfi-, fiu- és gyermekruha raktára
Székesfehérvár, Szőgyény-Marich-utca.

Állandóan nagy raktáron mindenféle

férfi-, fiu- és gyermekruhák

ugyszintén

papi öltönyök,
Ferenc József-kabát,
köpenyek (havelok)

bőr-kabátok, utazó bundák,
raglán-felöltők, kabátok.